

तरकारी तथा रैथाने बाली खेती बालीपात्रो

मुख्य तरकारी बालीहरू	बजारमा उपलब्ध उपयुक्त जातहरू	ग्रीष्म याम						हिउँद याम					बाली लगाउने दूरी (से.मी.) <small>(इयाइदेखि इयाइ × बोटेदेखि बाट)</small>	बीउ दर/बेर्ना सङ्ख्या <small>(प्रति रोपनी)</small>	उपयुक्त अन्तर-बाली	अपनाउनु पर्ने बाली चक्र र समय <small>(कति वर्षमा र मुख्य बाली)</small>	जलवायु अनुकूल बाली विशेषता तथा बाली विशेष अनुकूलन प्रविधिहरू	
		चैत	बैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कात्तिक	मंसिर	पुस	माघ						फागुन
काउली	काठमाडौँ स्थानीय, खुमल ज्यापू, डोल्पा स्नोबल १६	✱	✱	✱			✱	✱						६० × ४५	३० ग्राम वा १८०० बेर्ना			<ul style="list-style-type: none"> रोग किरा सहन सक्ने तथा स्थानीय स्तरमा अनुकूलन भएका जातहरू लगाउने; जस्तै काठमाडौँ लोकल, स्नो मिस्टिक फोहरा सिंचाइ प्रयोग गर्ने, आई पी एम पद्धती अपनाउने: इटबुटे पुतली नियन्त्रणकालागि पानी पासोमा डीबीएम ल्युर, सुतीको झुसिल्लिरा नियन्त्रणकालागि सोली पासोमा स्पोडो ल्युर
बन्दकोपी	सुपर ग्रीन, ग्रीन कोरोनेट, जेनीथ, ग्रीन टप, टी ६२१	✱	✱	✱			✱	✱						६० × ४५	२५ ग्राम वा २५०० बेर्ना	धनियाँ, लसुन	प्रत्येक ३ वर्षमा कोसे बालीसँग बालीचक्र अपनाउने	
ब्रोकाउली	एभरेष्ट ग्रीन, प्रिमियम कप, ग्रीन पिया	✱	✱	✱			✱	✱						६० × ४५	१० ग्राम			
गोलभेडा	प्लाष्टिक घर: सिर्जना, गौरव ५५५, डालिला, सेरेस	✱	✱				✱	✱	✱	✱				७५ × ४५	५-७ ग्राम	मार्फा, धनियाँ, लसुन	प्रत्येक २-३ वर्षमा कोसे बाली, खाद्यबालीसँग बालीचक्र अपनाउने	<ul style="list-style-type: none"> ओइलाउने रोग कम लाग्ने, पानी सहन सक्ने, भण्डारण अवधि बढी भएका तथा स्थानीय स्तरमा अनुकूलन भएका जातहरू जस्तै: सुजना बेमौसमी खेतीकालागि प्लाष्टिक घर प्रविधि, थोपा सिंचाइको प्रयोग, किराकालागि पासोको प्रयोग: टुटा किरा, फलको गवारी आदि।
	खुला: सिर्जना, गौरव ५५५, डालिला, सूर्य १११, एन.सी.एल. १	✱	✱	✱			✱	✱	✱	✱								
काँक्रा	भक्तपुर लोकल, डाइनास्टी, मालिनी, कुरस्ते	✱	✱	✱			✱	✱						७५ × ७५ <small>(भक्तपुर लोकल १५० × १००)</small>	१२५ ग्राम वा ५०० बेर्ना <small>(भक्तपुर लोकल १५० बेर्ना)</small>	लसुन, प्याज, धनियाँ	प्रत्येक ३ वर्षमा कोसे बाली, काउली जातका बालीसँग बालीचक्र अपनाउने	<ul style="list-style-type: none"> बेमौसमी बालीकालागि गुमोज प्रविधि, थोपा सिंचाइ र छापोको प्रयोग गर्ने, किराकालागि पासोको प्रयोग: फलको आँसा किरा, रातो खपटे आदि।
करेला	पाली, एन. एस. ४५४, हिरा, माया	✱	✱	✱			✱	✱						१५० × १००	१०० ग्राम वा १२५ बेर्ना	लसुन, प्याज, धनियाँ	प्रत्येक ३ वर्षमा कोसे बाली, काउली जातका बालीसँग बालीचक्र अपनाउने	<ul style="list-style-type: none"> लाही किरा नियन्त्रणकालागि गाईको गहुँतको प्रयोग
सिमी	चौमासे, एल.बी. ३७, लङ्ग ग्रीन बिन, मन्दिर, खैरो घ्यूसिमी, राजमा	✱	✱	✱			✱	✱						१२० × ५०	५०० ग्राम	मार्फा, मकै	प्रत्येक ३ वर्षमा लहरे बाली, काउली जातका बालीसँग बालीचक्र अपनाउने	<ul style="list-style-type: none"> ओइलाउने रोग कम लाग्ने, पानी सहन सक्ने तथा स्थानीय स्तरमा अनुकूलन भएका जातहरूको प्रयोग, भाइरसजन्य रोगबाट बचाउनकालागि किरा नियन्त्रण, नर्सरीमा जालीको प्रयोग
भेडे खुर्सानी	क्यालिफोर्निया वण्डर, एन.एस. ६३२	✱	✱	✱			✱	✱						६० × ४५	३० ग्राम वा २००० बेर्ना	धनियाँ	प्रत्येक २-३ वर्षमा कोसे बाली, आलु लगायतकासँग बालीचक्र अपनाउने	
रायो साग	खुमल चौडापात, मार्फा चौडापात, मनकामना रायो, खुमल रातोपात	✱	✱	✱			✱	✱						४५ × ३०	१० ग्राम	धनियाँ, लसुन	प्रत्येक ३ वर्षमा कोसे बाली, काउली जातका बालीसँग बालीचक्र अपनाउने	
भिण्डी	अर्का अनामिका, पार्वती		✱	✱			✱	✱						५० × ३०	७५० ग्राम	मकै, बोडी	प्रत्येक ३ वर्षमा कोसे बाली, लहरे बालीसँग बालीचक्र अपनाउने	<ul style="list-style-type: none"> कपासी लाही, फलको गवारी आदि किराकालागि पासोको प्रयोग।
मूला	मिनो अर्ली, अल सिजन ह्याइट, प्युठाने रातो, टोकिनासी, स्थानीय चोती		✱	✱			✱	✱						२० × २०	५०० ग्राम	धनियाँ, लसुन	प्रत्येक ३ वर्षमा कोसे बाली, लहरे बाली, खाद्यबाली, काउली जातका बालीसँग बालीचक्र अपनाउने	
खुर्सानी	ज्वाला, एन.एस. १७०१, कर्मा ७४७, नेपाहट	✱	✱	✱			✱	✱						५० × ३०	३० ग्राम वा ४००० बेर्ना	धनियाँ	प्रत्येक २-३ वर्षमा कोसे बालीसँग बालीचक्र अपनाउने	<ul style="list-style-type: none"> ओइलाउने रोग कम लाग्ने, पानी सहन सक्ने तथा स्थानीय स्तरमा अनुकूलन भएका जातहरूको प्रयोग, भाइरसजन्य रोगबाट बचाउनकालागि किरा नियन्त्रण, नर्सरीमा जालीको प्रयोग
आलु	कुफ्री ज्योति, जनकदेव, खुमल लक्ष्मी, स्थानीय	✱	✱				✱	✱						७० × २५	१०० केजी	मूला, धनियाँ, साग, गाजर	प्रत्येक २-३ वर्षमा कोसे बालीसँग बालीचक्र अपनाउने	<ul style="list-style-type: none"> जनकदेव: पछौटे डडुवा प्रकोप कम रहेको डडुवा रोग कम लाग्ने जातहरूको प्रयोग, रातो कमिला नियन्त्रणकालागि केतुकी, गहिरो खनजोत र सिंचाइको प्रयोग

रैथाने तथा कम प्रचलनमा रहेका खाद्यान्न बालीहरू

कागुनो	बरियो कागुनो, रातो कागुनो													३० × १०	३ केजी	सिमी		<ul style="list-style-type: none"> सुकखा सहने बाली
चिनो	दुधे चिनो		✱	✱				✱						२५ × १०	५०० ग्राम			<ul style="list-style-type: none"> सीमान्तकृत जमिनको उपयोग गर्न सकिने, सुकखा सहने बाली
कोदो	ओख्ले १, डल्ले १, काब्रे कोदो १, सैलुड कोदो १, काब्रे कोदो २		✱	✱										२० × १०	५०० ग्राम	मकै, सिमी		<ul style="list-style-type: none"> सीमान्तकृत जमिनको उपयोग गर्न सकिने, सिंचाइ कम भएको जमिनमा लगाउन सकिने
उवा	सोलु उवा	✱	✱											२० × ५	१.५ केजी			
फापर	मिठे फापर १, तीते फापर १, तीते फापर २		✱	✱				✱	✱	✱				२५ × ५	३.५ केजी			<ul style="list-style-type: none"> सुकखा सहने बाली, तराईदेखि उच्च पहाडसम्म लगाउन सकिने

तरकारी तथा रैथाने बाली खेती बालीपात्रो

मुख्य तरकारी बालीहरू	बजारमा उपलब्ध उपयुक्त जातहरू	ग्रीष्म याम						हिउँद याम					बाली लगाउने दूरी (से.मी.) <small>(इथाइदेखि इयाइ × बोटेदेखि बाट)</small>	बीउ दर/बेर्ना सङ्ख्या <small>(प्रति रोपनी)</small>	उपयुक्त अन्तर-बाली	अपनाउनु पर्ने बाली चक्र र समय <small>(कति वर्षमा र मुख्य बाली)</small>	जलवायु अनुकूल बाली विशेषता तथा बाली विशेष अनुकूलन प्रविधिहरू		
		चैत	बैशाख	जेठ	असार	साउन	भदौ	असोज	कात्तिक	मंसिर	पुस	माघ						फागुन	
काउली	काठमाडौँ स्थानीय, खुमल ज्यापू, डोल्पा स्नोबल १६	✱	✱	✱	✱			✱	✱	✱					६० × ४५	३० ग्राम वा १८०० बेर्ना			<ul style="list-style-type: none"> रोग किरा सहन सक्ने तथा स्थानीय स्तरमा अनुकूलन भएका जातहरू लगाउने; जस्तै काठमाडौँ लोकल, स्नो मिस्टिक फोहरा सिंचाइ प्रयोग गर्ने, आई पी एम पद्धती अपनाउने: इटबुटे पुतली नियन्त्रणकालागि पानी पासोमा डीबीएम ल्युर, सुतीको झुसिल्लिरा नियन्त्रणकालागि सोली पासोमा स्पोडो ल्युर
बन्दकोपी	सुपर ग्रीन, ग्रीन कोरोनेट, जेनीथ, ग्रीन टप, टी ६२१	✱	✱	✱	✱			✱	✱	✱					६० × ४५	२५ ग्राम वा २५०० बेर्ना	धनियाँ, लसुन	प्रत्येक ३ वर्षमा कोसे बालीसँग बालीचक्र अपनाउने	
ब्रोकाउली	एभरेष्ट ग्रीन, प्रिमियम कप, ग्रीन पिया	✱	✱	✱	✱			✱	✱	✱					६० × ४५	१० ग्राम			
गोलभेडा	प्लाष्टिक घर: सिर्जना, गौरव ५५५, डालिला, सेरेस	✱	✱					✱	✱	✱	✱				७५ × ४५	५-७ ग्राम	मार्फा, धनियाँ, लसुन	प्रत्येक २-३ वर्षमा कोसे बाली, खाद्यबालीसँग बालीचक्र अपनाउने	<ul style="list-style-type: none"> ओइलाउने रोग कम लाग्ने, पानी सहन सक्ने, भण्डारण अवधि बढी भएका तथा स्थानीय स्तरमा अनुकूलन भएका जातहरू जस्तै: सुजना बेमौसमी खेतीकालागि प्लाष्टिक घर प्रविधि, थोपा सिंचाइको प्रयोग, किराकालागि पासोको प्रयोग: टुटा किरा, फलको गवारी आदि।
	खुला: सिर्जना, गौरव ५५५, डालिला, सूर्य १११, एन.सी.एल. १	✱	✱	✱	✱			✱	✱	✱									
काँक्रा	भक्तपुर लोकल, डाइनास्टी, मालिनी, कुरस्ते	✱	✱												७५ × ७५ <small>(भक्तपुर लोकल १५० × १००)</small>	१२५ ग्राम वा ५०० बेर्ना <small>(भक्तपुर लोकल १५० बेर्ना)</small>	लसुन, प्याज, धनियाँ	प्रत्येक ३ वर्षमा कोसे बाली, काउली जातका बालीसँग बालीचक्र अपनाउने	<ul style="list-style-type: none"> बेमौसमी बालीकालागि गुमोज प्रविधि, थोपा सिंचाइ र छापोको प्रयोग गर्ने, किराकालागि पासोको प्रयोग: फलको आँसा किरा, रातो खपटे आदि।
करेला	पाली, एन. एस. ४५४, हिरा, माया	✱	✱	✱											१५० × १००	१०० ग्राम वा १२५ बेर्ना	लसुन, प्याज, धनियाँ	प्रत्येक ३ वर्षमा कोसे बाली, काउली जातका बालीसँग बालीचक्र अपनाउने	<ul style="list-style-type: none"> लाही किरा नियन्त्रणकालागि गाईको गहुँतको प्रयोग
सिमी	चौमासे, एल.बी. ३७, लङ्ग ग्रीन बिन, मन्दिर, खैरो घूसिमी, राजमा	✱	✱	✱											१२० × ५०	५०० ग्राम	मार्फा, मकै	प्रत्येक ३ वर्षमा लहरे बाली, काउली जातका बालीसँग बालीचक्र अपनाउने	<ul style="list-style-type: none"> ओइलाउने रोग कम लाग्ने, पानी सहन सक्ने तथा स्थानीय स्तरमा अनुकूलन भएका जातहरूको प्रयोग, भाइरसजन्य रोगबाट बचाउनकालागि किरा नियन्त्रण, नर्सरीमा जालीको प्रयोग
भेडे खुर्सानी	क्यालिफोर्निया वण्डर, एन.एस. ६३२	✱	✱	✱	✱										६० × ४५	३० ग्राम वा २००० बेर्ना	धनियाँ	प्रत्येक २-३ वर्षमा कोसे बाली, आलु लगायतकासँग बालीचक्र अपनाउने	
रायो साग	खुमल चौडापात, मार्फा चौडापात, मनकामना रायो, खुमल रातोपात	✱	✱	✱	✱										४५ × ३०	१० ग्राम	धनियाँ, लसुन	प्रत्येक ३ वर्षमा कोसे बाली, काउली जातका बालीसँग बालीचक्र अपनाउने	
भिण्डी	अर्का अनामिका, पार्वती		✱	✱	✱										५० × ३०	७५० ग्राम	मकै, बोडी	प्रत्येक ३ वर्षमा कोसे बाली, लहरे बालीसँग बालीचक्र अपनाउने	<ul style="list-style-type: none"> कपासी लाही, फलको गवारी आदि किराकालागि पासोको प्रयोग।
मूला	मिनो अर्ली, अल सिजन ह्याइट, प्युठाने रातो, टोकिनासी, स्थानीय चोती		✱	✱	✱										२० × २०	५०० ग्राम	धनियाँ, लसुन	प्रत्येक ३ वर्षमा कोसे बाली, लहरे बाली, खाद्यबाली, काउली जातका बालीसँग बालीचक्र अपनाउने	
खुर्सानी	ज्वाला, एन.एस. १७०१, कर्मा ७४७, नेपाहट	✱	✱	✱	✱										५० × ३०	३० ग्राम वा ४००० बेर्ना	धनियाँ	प्रत्येक २-३ वर्षमा कोसे बालीसँग बालीचक्र अपनाउने	<ul style="list-style-type: none"> ओइलाउने रोग कम लाग्ने, पानी सहन सक्ने तथा स्थानीय स्तरमा अनुकूलन भएका जातहरूको प्रयोग, भाइरसजन्य रोगबाट बचाउनकालागि किरा नियन्त्रण, नर्सरीमा जालीको प्रयोग
आलु	कुफ्री ज्योति, जनकदेव, खुमल लक्ष्मी, स्थानीय	✱	✱	✱	✱										७० × २५	१०० केजी	मूला, धनियाँ, साग, गाजर	प्रत्येक २-३ वर्षमा कोसे बालीसँग बालीचक्र अपनाउने	<ul style="list-style-type: none"> जनकदेव: पछौटे डडुवा प्रकोप कम रहेको डडुवा रोग कम लाग्ने जातहरूको प्रयोग, रातो कमिला नियन्त्रणकालागि केतुकी, गहिरो खनजोत र सिंचाइको प्रयोग

रैथाने तथा कम प्रचलनमा रहेका खाद्यान्न बालीहरू

कागुनो	बरियो कागुनो, रातो कागुनो														३० × १०	३ केजी	सिमी		<ul style="list-style-type: none"> सुकखा सहने बाली
चिनो	दुधे चिनो		✱	✱											२५ × १०	५०० ग्राम			<ul style="list-style-type: none"> सीमान्तकृत जमिनको उपयोग गर्न सकिने, सुकखा सहने बाली
कोदो	ओख्ले १, डल्ले १, काब्रे कोदो १, सैलुङ कोदो १, काब्रे कोदो २			✱	✱										२० × १०	५०० ग्राम	मकै, सिमी		<ul style="list-style-type: none"> सीमान्तकृत जमिनको उपयोग गर्न सकिने, सिंचाइ कम भएको जमिनमा लगाउन सकिने
उवा	सोलु उवा	✱	✱												२० × ५	१.५ केजी			
फापर	मिठे फापर १, तीते फापर १, तीते फापर २		✱	✱											२५ × ५	३.५ केजी			<ul style="list-style-type: none"> सुकखा सहने बाली, तराईदेखि उच्च पहाडसम्म लगाउन सकिने

तरकारी तथा रैथाने बाली खेती बालीपात्रो

मुख्य तरकारी बालीहरू	उपलब्ध उपयुक्त जातहरू	बर्षे बाली				हिउँदे बाली				बसन्ते बाली				बाली लगाउने दूरी (से.मी.) <small>(इयाइदेखि इयाइ × बोटेदेखि बोटे)</small>	बीउ दर/बेर्ना सङ्ख्या <small>(प्रति रोपनी)</small>	उपयुक्त अन्तर-बाली	अपनाउनु पर्ने बाली चक्र <small>(कति बर्षमा र मुख्य बाली)</small>	जलवायु अनुकूल बाली विशेषता तथा बाली विशेष अनुकूलन प्रविधिहरू
		असार	साउन	भदौ	असोज	कात्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत	बैशाख	जेठ					
काउली	अगौटे जातहरू: सिल्भर कप ६०, नेपा ६०, एन्. एस. ६०	🍎	🍎	🍎						🌱	🌱	🌱	🌱	४५ × ४५	३० ग्राम वा २००० बेर्ना	धनियाँ, सिमी, लसुन	प्रत्येक ३ वर्षमा कोसे बालीसँग बालीचक्र अपनाउने	<ul style="list-style-type: none"> रोग किरा सहन सक्ने तथा स्थानीय स्तरमा अनुकूलन भएका जातहरू लगाउने: जस्तै काठमाडौं लोकल, स्नो मिस्टिक फोहरा सिंचाई प्रयोग गर्ने, आई पी एम पद्धती अपनाउने: जस्तै इटबुटे पुतली नियन्त्रणकालागि पानी पासोमा डीबीएम ल्युर, सुर्तीको झुसिलिकरा नियन्त्रणकालागि सोली पासोमा स्पोजी ल्युरको प्रयोग
	मौसमी जातहरू: स्नो क्राउन, काठमाडौं लोकल, खुमल ज्यापु		🌱	🌱	🍎	🍎	🍎							६० × ४५	२० ग्राम वा १५०० बेर्ना			
	पछौटे जातहरू: एन.एस. ९०, एन.एस. १०६, स्नोमिस्टिक, माधुरी				🌱	🌱	🌱	🍎	🍎	🍎				६० × ४५	१५ ग्राम वा १४०० बेर्ना			
बन्दा	अगौटे जातहरू: सुपर कोरोनेट, कोपनहेगनमार्केट	🌱	🍎	🍎	🍎	🍎				🌱	🌱	🌱		६० × ४५	२५ ग्राम वा १८०० बेर्ना	माफा, मूला, चुकन्दर, धनियाँ, लसुन	<ul style="list-style-type: none"> सृजना: ओइलाउने रोग कम लाग्ने, सबै प्रकारको जलवायु अनुकूलन, पानी सहन सक्ने, भण्डारण अवधि बढी भएका तथा स्थानीय स्तरमा अनुकूलन भएका जातहरू, बेमौसमी खेतीकालागि प्लाष्टिक घर प्रविधि, थोपा सिंचाईको प्रयोग किराकालागि पासोको प्रयोग: टुटा किरा, फलको गवारो आदि 	
	मौसमी जातहरू: ग्रीन कोरोनेट, टी ६२१, जेनिथ, ग्रीन टप	🌱	🌱	🌱	🌱	🍎	🍎	🍎					🌱	६० × ४५	२५ ग्राम वा २५०० बेर्ना			
ब्रोकाउली	एम्प्रेट ग्रीन, प्रिमियम कप, ग्रीन पिया		🌱	🌱	🌱	🍎	🍎	🍎						६० × ४५	१० ग्राम			
गोलभेडा	सृजना, गौरव ५५५, सुरक्षा, सेरेस, मनीषा, भी.एल.४४३	🌱	🌱	🍎	🍎	🍎	🍎	🍎	🍎				🌱	७५ × ४५	५-७ ग्राम	माफा, मूला, चुकन्दर, धनियाँ, लसुन	<ul style="list-style-type: none"> सृजना: ओइलाउने रोग कम लाग्ने, सबै प्रकारको जलवायु अनुकूलन, पानी सहन सक्ने, भण्डारण अवधि बढी भएका तथा स्थानीय स्तरमा अनुकूलन भएका जातहरू, बेमौसमी खेतीकालागि प्लाष्टिक घर प्रविधि, थोपा सिंचाईको प्रयोग किराकालागि पासोको प्रयोग: टुटा किरा, फलको गवारो आदि 	
काँक्रा	भक्तपुर लोकल, डाइनास्टी, मालिनी, निन्जा	🌱	🌱	🍎	🍎	🍎			🌱	🌱	🌱	🌱	७५ × ७५ <small>(भक्तपुर लोकल: १५० × १००)</small>	१२५ ग्राम वा ५०० बेर्ना <small>(भक्तपुर लोकल: १५० × १००)</small>	लसुन, मकै, प्याज, धनियाँ	प्रत्येक २ देखि ३ वर्षमा कोसे बाली, काउली जातका बालीसँग	<ul style="list-style-type: none"> भक्तपुर लोकल: स्थानीय जात, सबै प्रकारको जलवायु अनुकूलन, बेमौसमी बालीकालागि गुमोज प्रविधि, थोपा सिंचाई र छापोको प्रयोग गर्ने, किराकालागि पासोको प्रयोग: फलको आँसा किरा, रातो खपटे आदि 	
करेला	पाली, एन.एस. ४५४, हिरा, माया	🍎	🍎	🍎	🍎				🌱	🌱	🌱	🌱	१५० × १००	१०० ग्राम वा १२५ बेर्ना	लसुन, प्याज, धनियाँ	प्रत्येक २ देखि ३ वर्षमा कोसे बाली, काउली जातका बालीसँग	<ul style="list-style-type: none"> लाही किरा नियन्त्रणकालागि गाईको गहुँतको प्रयोग 	
फर्सो (समर स्ववास)	सनी हाउस, स्नोडो भी, लड ग्रीन, स्थानीय	🍎	🍎	🌱	🌱				🌱	🌱	🌱	🍎	१५० × १००	१०० ग्राम	धनियाँ		<ul style="list-style-type: none"> किराकालागि पासोको प्रयोग: फलको आँसा किरा, रातो खपटे आदि 	
सिमी	चौमासे, एल.बी. ३७, त्रिसुली लङ्ग ग्रीन बिन, मन्दिर, खैरो घ्यूसिमी,	🍎	🌱	🌱	🍎	🍎	🍎			🌱	🌱	🍎	१२० × ५०	५०० ग्राम	माफा, मकै	काउली जातका बाली, लहरे बालीसँग	<ul style="list-style-type: none"> लाही किरा नियन्त्रणकालागि गाईको गहुँतको प्रयोग 	
हरियो केराउ	सिक्किम लोकल, सर्लाही आर्केल, न्यू लाइन			🌱	🌱	🍎	🍎	🍎	🍎	🍎	🍎	🍎	६० × ६०	२ केजी	गहुँ, जौ, उवा	काउली जातका बाली, लहरे बालीसँग		
बोडी	डबल हार्भेट, मालेपाटन १, यार्डलङ्ग विन, स्थानीय (मकै बोडी), खुमल तने	🌱	🌱	🍎	🍎					🌱	🌱	🍎	१२० × ३०	२ केजी	लट्टे, मकै, कागुनो, चिनो, बाजरा	काउली जातका बाली, गोलभेडा, भाण्टा, लहरे बालीसँग	<ul style="list-style-type: none"> किराकालागि पासोको प्रयोग: लाही किरा, फलको गवारो आदि 	
भेडे खुर्साना	क्यालिफोर्निया वण्डर, एन.एस. ६३२			🍎	🍎	🍎	🍎			🌱	🌱	🌱	६० × ४५	३० ग्राम वा २००० बेर्ना	धनियाँ	प्रत्येक २-३ वर्षमा कोसे बाली, खाद्यबाली, काउली जातका बालीसँग	<ul style="list-style-type: none"> क्यालिफोर्निया वण्डर: प्रचलित जात, अन्य जातमा भन्दा रोग किराको प्रकोपमा कमी, ओइलाउने रोग कम लाग्ने, पानी सहन सक्ने तथा स्थानीय स्तरमा अनुकूलन भएका जातहरूको प्रयोग भाइरसजन्य रोगबाट बचाउनकालागि किरा नियन्त्रण, नर्सरीमा जालीको प्रयोग 	
रायो साग	खुमल चौडापात, माफा चौडापात, मनकामना रायो, खुमल रातोपात, तड्खुवा	🌱	🌱	🍎	🍎	🍎	🍎					🌱	४५ × ३०	१० ग्राम	धनियाँ, लसुन	कोसे बाली, आलु लगायतको बालीसँग		
भिण्डी	अर्का अनामिका, पार्वती	🍎	🍎	🍎	🍎					🌱	🌱	🍎	५० × ३०	७५० ग्राम	मकै, बोडी	कोसे बाली, काउली जातका बालीसँग	<ul style="list-style-type: none"> किराकालागि पासोको प्रयोग: कपासी लाही, फलको गवारो आदि 	
मूला	चालीस दिने				🌱	🌱	🍎	🍎	🍎					२० × २०	५०० ग्राम	धनियाँ, लसुन	कोसे बाली, लहरे बालीसँग	
	मिनो अर्ली, अल सिजन ह्याइट, प्युठाने रातो, टोकिनासी	🌱	🌱	🍎	🍎	🍎	🍎					🌱						
गाजर	न्यू कुरोदा, नान्टिस, कुरोदा मार्क			🌱	🌱	🍎	🍎	🍎		🍎	🍎	🍎	३० × १०	३०० ग्राम				
खुर्साना	ज्वाला, एन.एस. १७०१, नेपा हट	🍎	🍎	🍎	🍎	🍎	🍎			🌱	🌱	🌱	५० × ३०	३० ग्राम वा ४००० बेर्ना	धनियाँ, प्याज	प्रत्येक २ वर्षमा कोसे बाली, लहरे बाली, खाद्यबाली, काउली जातका बालीसँग	<ul style="list-style-type: none"> ओइलाउने रोग कम लाग्ने, पानी सहन सक्ने, तथा स्थानीय स्तरमा अनुकूलन भएका जातहरूको प्रयोग: जस्तै ज्वाला भाइरसजन्य रोगबाट बचाउनकालागि किरा नियन्त्रण, नर्सरीमा जालीको प्रयोग 	
आलु	कार्डिनल, कुफ्री ज्योति, जनकदेव	🍎								🌱	🌱	🍎	७० × २५	१०० केजी	मूला, धनियाँ, साग, गाजर	प्रत्येक २-३ वर्षमा कोसे बालीसँग बालीचक्र अपनाउने	<ul style="list-style-type: none"> जनकदेव र खुमल विकास: पछौटे डडुवाको प्रकोप कम रहेको, डडुवा रोग कम लाग्ने जातहरूको प्रयोग रातो कमिला नियन्त्रणकालागि केतुकी, गहिरो खनजोत र सिंचाईको प्रयोग 	
	लोकल				🌱	🌱				🍎	🍎							
बेसार	कपुरकोट हलेदो १, कपुरकोट हलेदो २					🍎	🍎			🌱	🌱	🌱	३० × २५	२२५ केजी	मकै	प्रत्येक २-३ वर्षमा कोसे बालीसँग बालीचक्र अपनाउने	<ul style="list-style-type: none"> सीमान्तकृत जमिनको उपयोग गर्न सकिने, कम सिंचाइमा राम्रो उत्पादन लिन सकिने 	
अदुवा	कपुरकोट अदुवा १, कपुरकोट अदुवा २				🍎	🍎	🍎			🌱	🌱	🌱	३० × २५	१५० केजी	मकै, लेमन ग्रास	प्रत्येक २-३ वर्षमा कोसे बालीसँग बालीचक्र अपनाउने	<ul style="list-style-type: none"> छापो प्रविधि (प्लाष्टिक वा जैविक) को प्रयोग कम सिंचाइमा राम्रो उत्पादन लिन सकिने 	
रैथाने तथा कम प्रचलनमा रहेका खाद्यान्न बालीहरू																		
कागुनो	बरियो कागुनो, रातो कागुनो	🍎	🍎	🍎						🌱	🌱	🌱	३० × १०	७५० ग्राम	सिमी		<ul style="list-style-type: none"> सुक्खा सहने बाली 	
चिनो	दुधे चिनो	🌱			🍎	🍎						🌱	२५ × १०	५०० ग्राम				
कोदो	ओखले १, डल्ले १, काब्रे कोदो १, सैलुङ कोदो १, काब्रे कोदो २	🌱				🍎	🍎					🌱	२० × १०	५०० ग्राम	मकै, सिमी		<ul style="list-style-type: none"> सीमान्तकृत जमिनको उपयोग गर्न सकिने, सिंचाई कम भएको जमिनमा लगाउन सकिने 	
फापर	मिठे फापर १, तीते फापर १, तीते फापर २	🌱				🍎	🍎					🌱	२५ × ५	२.५ केजी			<ul style="list-style-type: none"> सुक्खा सहने बाली, तराईदेखि उच्च पहाडसम्म लगाउन सकिने 	

तरकारी तथा रैथाने बाली खेती बालीपात्रो

मुख्य तरकारी बालीहरू	उपलब्ध उपयुक्त जातहरू	बर्षे बाली				हिउँदे बाली				बसन्ते बाली				बाली लगाउने दूरी (से.मी.) (इथाइदेखि इथाइड × बोटेदेखि बोटे)	बीउ दर/बेर्ना सङ्ख्या (प्रति रोपनी)	उपयुक्त अन्तर-बाली	अपनाउनु पर्ने बाली चक्र (कति वर्षमा र मुख्य बाली)	जलवायु अनुकूल बाली विशेषता तथा बाली विशेष अनुकूलन प्रविधिहरू
		असार	साउन	भदौ	असोज	कात्तिक	मंसिर	पुस	माघ	फागुन	चैत	बैशाख	जेठ					
काउली	अगौटे जातहरू: सिल्भर कप ६०, नेपा ६०, एन्. एस. ६०	●	●	●						●	●	●	●	४५ × ४५	३० ग्राम वा २००० बेर्ना	धनियाँ, सिमी, लसुन	प्रत्येक ३ वर्षमा कोसे बालीसँग बालीचक्र अपनाउने	<ul style="list-style-type: none"> रोग किरा सहन सक्ने तथा स्थानीय स्तरमा अनुकूलन भएका जातहरू लगाउने: जस्तै काठमाडौं लोकल, स्नो मिस्टिक फोहरा सिंचाई प्रयोग गर्ने, आई पी एम पद्धती अपनाउने: जस्तै इटबुट्टे पुतली नियन्त्रणकालागि पानी पासोमा डीबीएम ल्युर, सुर्तीको झुसिल्लिरा नियन्त्रणकालागि सोली पासोमा स्पोजी ल्युरको प्रयोग
	मौसमी जातहरू: स्नो क्राउन, काठमाडौं लोकल, खुमल ज्यापु		●	●	●	●								६० × ४५	२० ग्राम वा १५०० बेर्ना			
	पछौटे जातहरू: एन.एस. ९०, एन.एस. १०६, स्नोमिस्टिक, माधुरी					●	●	●	●	●				६० × ४५	१५ ग्राम वा १४०० बेर्ना			
बन्दा	अगौटे जातहरू: सुपर कोरोनेट, कोपनहेगनमार्केट	●	●	●	●					●	●	●		६० × ४५	२५ ग्राम वा १८०० बेर्ना	माफार्, मूला, चुकन्दर, धनियाँ, लसुन	प्रत्येक २-३ वर्षमा कोसे बाली, खाद्यबालीसँग बालीचक्र अपनाउने	<ul style="list-style-type: none"> सृजना: ओइलाउने रोग कम लाग्ने, सबै प्रकारको जलवायु अनुकूलन, पानी सहन सक्ने, भण्डारण अवधि बढी भएका तथा स्थानीय स्तरमा अनुकूलन भएका जातहरू, बेमौसमी खेतीकालागि प्लाष्टिक घर प्रविधि, थोपा सिंचाईको प्रयोग किराकालागि पासोको प्रयोग: टुटा किरा, फलको गवारो आदि
	मौसमी जातहरू: ग्रीन कोरोनेट, टी ६२१, जेनिथ, ग्रीन टप	●	●	●	●	●	●	●	●	●				६० × ४५	२५ ग्राम वा २५०० बेर्ना			
ब्रोकाउली	एम्प्रेट ग्रीन, प्रिमियम कप, ग्रीन पिया		●	●	●	●	●	●	●					६० × ४५	१० ग्राम			
गोलभेडा	सृजना, गौरव ५५५, सुरक्षा, सेरेस, मनीषा, भी.एल.४४३	●	●	●	●	●	●	●	●				●	७५ × ४५	५-७ ग्राम	माफार्, मूला, चुकन्दर, धनियाँ, लसुन	प्रत्येक २-३ वर्षमा कोसे बाली, खाद्यबालीसँग बालीचक्र अपनाउने	<ul style="list-style-type: none"> सृजना: ओइलाउने रोग कम लाग्ने, सबै प्रकारको जलवायु अनुकूलन, पानी सहन सक्ने, भण्डारण अवधि बढी भएका तथा स्थानीय स्तरमा अनुकूलन भएका जातहरू, बेमौसमी खेतीकालागि प्लाष्टिक घर प्रविधि, थोपा सिंचाईको प्रयोग किराकालागि पासोको प्रयोग: टुटा किरा, फलको गवारो आदि
काँक्रा	भक्तपुर लोकल, डाइनास्टी, मालिनी, निन्चा	●	●	●	●	●				●	●	●	●	७५ × ७५ (भाकपुर लोकल: १५० × १००)	१२५ ग्राम वा ५०० बेर्ना (भाकपुर लोकल: १५० बेर्ना)	लसुन, मकै, प्याज, धनियाँ	प्रत्येक २ देखि ३ वर्षमा कोसे बाली, काउली जातका बालीसँग	<ul style="list-style-type: none"> भक्तपुर लोकल: स्थानीय जात, सबै प्रकारको जलवायु अनुकूलन, बेमौसमी बालीकालागि गुमोज प्रविधि, थोपा सिंचाई र छापोको प्रयोग गर्ने, किराकालागि पासोको प्रयोग: फलको आँसा किरा, रातो खपटे आदि
करेला	पाली, एन.एस. ४५४, हिरा, माया	●	●	●	●					●	●	●	●	१५० × १००	१०० ग्राम वा १२५ बेर्ना	लसुन, प्याज, धनियाँ	प्रत्येक २ देखि ३ वर्षमा कोसे बाली, काउली जातका बालीसँग	<ul style="list-style-type: none"> भक्तपुर लोकल: स्थानीय जात, सबै प्रकारको जलवायु अनुकूलन, बेमौसमी बालीकालागि गुमोज प्रविधि, थोपा सिंचाई र छापोको प्रयोग गर्ने, किराकालागि पासोको प्रयोग: फलको आँसा किरा, रातो खपटे आदि
फर्सो (समर स्ववास)	सनी हाउस, स्नोन्डो भी, लड ग्रीन, स्थानीय	●	●	●	●					●	●	●	●	१५० × १००	१०० ग्राम	धनियाँ	प्रत्येक २ देखि ३ वर्षमा कोसे बाली, काउली जातका बालीसँग	<ul style="list-style-type: none"> भक्तपुर लोकल: स्थानीय जात, सबै प्रकारको जलवायु अनुकूलन, बेमौसमी बालीकालागि गुमोज प्रविधि, थोपा सिंचाई र छापोको प्रयोग गर्ने, किराकालागि पासोको प्रयोग: फलको आँसा किरा, रातो खपटे आदि
सिमी	चौमासे, एल.बी. ३७, त्रिसुली लङ्ग ग्रीन बिन, मन्दिर, खैरो घ्यूसिमी,	●	●	●	●	●	●	●	●				●	१२० × ५०	५०० ग्राम	माफार्, मकै	काउली जातका बाली, लहरे बालीसँग	<ul style="list-style-type: none"> लाही किरा नियन्त्रणकालागि गाईको गहुँतको प्रयोग
हरियो केराउ	सिक्किम लोकल, सलही आर्केल, न्यू लाइन			●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	६० × ६०	२ केजी	गँहु, जौ, उवा	काउली जातका बाली, लहरे बालीसँग	<ul style="list-style-type: none"> लाही किरा नियन्त्रणकालागि गाईको गहुँतको प्रयोग
बोडी	डबल हार्भेट, मालेपाटन १, यार्डलङ्ग विन, स्थानीय (मकै बोडी), खुमल तने	●	●	●	●					●	●	●	●	१२० × ३०	२ केजी	लट्टे, मकै, कागुनो, चिनो, बाजरा	काउली जातका बाली, गोलभेडा, भाटा, लहरे बालीसँग	<ul style="list-style-type: none"> किराकालागि पासोको प्रयोग: लाही किरा, फलको गवारो आदि
भेडे खुर्सानी	क्यालिफोर्निया वण्डर, एन.एस. ६३२		●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	६० × ४५	३० ग्राम वा २००० बेर्ना	धनियाँ	प्रत्येक २-३ वर्षमा कोसे बाली, खाद्यबाली, काउली जातका बालीसँग	<ul style="list-style-type: none"> क्यालिफोर्निया वण्डर: प्रचलित जात, अन्य जातमा भन्दा रोग किराको प्रकोपमा कमी, ओइलाउने रोग कम लाग्ने, पानी सहन सक्ने तथा स्थानीय स्तरमा अनुकूलन भएका जातहरूको प्रयोग भाइरसजन्य रोगबाट बचाउनकालागि किरा नियन्त्रण, नर्सरीमा जालीको प्रयोग
रायो साग	खुमल चौडापात, माफार् चौडापात, मनकामना रायो, खुमल रातोपात, तड्खुवा	●	●	●	●	●	●	●	●				●	४५ × ३०	१० ग्राम	धनियाँ, लसुन	कोसे बाली, आलु लगायतको बालीसँग	<ul style="list-style-type: none"> किराकालागि पासोको प्रयोग: कपासी लाही, फलको गवारो आदि
भिण्डी	अर्का अनामिका, पार्वती	●	●	●	●					●	●	●	●	५० × ३०	७५० ग्राम	मकै, बोडी	कोसे बाली, काउली जातका बालीसँग	<ul style="list-style-type: none"> किराकालागि पासोको प्रयोग: कपासी लाही, फलको गवारो आदि
मूला	चालीस दिने					●	●	●	●	●	●	●	●	२० × २०	५०० ग्राम	धनियाँ, लसुन	कोसे बाली, लहरे बालीसँग	
	मिनो अर्ली, अल सिजन ह्याइट, प्युठाने रातो, टोकिनासी	●	●	●	●	●	●	●	●				●	३० × १०	३०० ग्राम	धनियाँ, लसुन	कोसे बाली, लहरे बालीसँग	
गाजर	न्यू कुरोदा, नान्टिस, कुरोदा मार्क			●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	३० × १०	३०० ग्राम	धनियाँ, लसुन	कोसे बाली, लहरे बालीसँग	
खुर्सानी	ज्वाला, एन.एस. १७०१, नेपा हट	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	●	५० × ३०	३० ग्राम वा ४००० बेर्ना	धनियाँ, प्याज	प्रत्येक २ वर्षमा कोसे बाली, लहरे बाली, खाद्यबाली, काउली जातका बालीसँग	<ul style="list-style-type: none"> ओइलाउने रोग कम लाग्ने, पानी सहन सक्ने, तथा स्थानीय स्तरमा अनुकूलन भएका जातहरूको प्रयोग: जस्तै ज्वाला भाइरसजन्य रोगबाट बचाउनकालागि किरा नियन्त्रण, नर्सरीमा जालीको प्रयोग
आलु	कार्डिनल, कुफ्री ज्योति, जनकदेव	●								●	●	●	●	७० × २५	१०० केजी	मूला, धनियाँ, साग, गाजर	प्रत्येक २-३ वर्षमा कोसे बालीसँग बालीचक्र अपनाउने	<ul style="list-style-type: none"> जनकदेव र खुमल विकास: पछौटे डडुवाको प्रकोप कम रहेको, डडुवा रोग कम लाग्ने जातहरूको प्रयोग रातो कर्मिला नियन्त्रणकालागि केतुकी, गहिरो खनजोत र सिंचाईको प्रयोग
	लोकल					●	●	●	●	●	●	●	●	३० × २५	२२५ केजी	मकै	प्रत्येक २-३ वर्षमा कोसे बालीसँग बालीचक्र अपनाउने	<ul style="list-style-type: none"> सीमान्तकृत जमिनको उपयोग गर्न सकिने, कम सिंचाईमा राम्रो उत्पादन लिन सकिने
बेसार	कपुरकोट हलेदो १, कपुरकोट हलेदो २					●	●	●	●	●	●	●	●	३० × २५	२२५ केजी	मकै	प्रत्येक २-३ वर्षमा कोसे बालीसँग बालीचक्र अपनाउने	<ul style="list-style-type: none"> सीमान्तकृत जमिनको उपयोग गर्न सकिने, कम सिंचाईमा राम्रो उत्पादन लिन सकिने
अदुवा	कपुरकोट अदुवा १, कपुरकोट अदुवा २					●	●	●	●	●	●	●	●	३० × २५	१५० केजी	मकै, लेमन ग्रास	प्रत्येक २-३ वर्षमा कोसे बालीसँग बालीचक्र अपनाउने	<ul style="list-style-type: none"> छापो प्रविधि (प्लाष्टिक वा जैविक) को प्रयोग कम सिंचाईमा राम्रो उत्पादन लिन सकिने
रैथाने तथा कम प्रचलनमा रहेका खाद्यान्न बालीहरू																		
कागुनो	बरियो कागुनो, रातो कागुनो	●	●	●						●	●	●	●	३० × १०	७५० ग्राम	सिमी		<ul style="list-style-type: none"> सुक्खा सहने बाली
चिनो	दुधे चिनो	●				●	●	●	●				●	२५ × १०	५०० ग्राम			
कोदो	ओख्ले १, डल्ले १, काब्रे कोदो १, सैलुड कोदो १, काब्रे कोदो २	●				●	●	●	●				●	२० × १०	५०० ग्राम	मकै, सिमी		<ul style="list-style-type: none"> सीमान्तकृत जमिनको उपयोग गर्न सकिने, सिंचाई कम भएको जमिनमा लगाउन सकिने
फापर	मिठे फापर १, तीते फापर १, तीते फापर २	●				●	●	●	●				●	२५ × ५	२.५ केजी			<ul style="list-style-type: none"> सुक्खा सहने बाली, तराईदेखि उच्च पहाडसम्म लगाउन सकिने

